GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12. N^ER 100. *Pojedynczy numer na welnowym papierze gr. 10.*

WTOREK DNIA 3 MAJA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień	godzina	Barometr	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
	7	27 1. 297	+12. 6	+ 6.0	zachodni słaby	Pochmurno	o g. 6 deszcz. grzmot.
2.	12	„ 1. 259	+18. 7	+ 9.7	poł. d. za. mocny	pogoda z chmur:	
	3	„ 1. 051	+19. 2	+ 8,0	„ „	„ „	
	9	„ 2, 332	+12. 8	+ 5,9	wschodni słaby	pochmurno	o g. 10.grzm: błysk:

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Kraków — Z powodu zjawienia się w okolicach teatru woyny i Warszawy choroby *Cholera morbus*, rada ogólna lekarska Królestwa polskiego, ogłosiła drukiem wiadomość o téy chorobie, zawieraiącey: 1) iéy oznaki; 2) znaki w trupach; 3 istotę iéy; 4) przyczyny; 5) środki zaradcze; 6) śródki ochraniaiące dla osób, maiących styczność z choremi; 7) środki leczące, &. — Opis pówyżéy wspomnionéy choroby wraz z środkami iéy leczenia wyszedł iuż z druku i dostać go można za groszy 15 w kantorze gazety Krakowskiéy.

Warszawa 29 *Kwietnia.* — Poseł Opoczyński *Swidziński* podał seymowi bardzo ważny proiekt, z którego celnieysze wyiątki umieszczamy: "Pragnąc aby wszystkie części dawnego królestwa polskiego przemocą rossyyską niegdyś uiarzmione, a teraz jarzmo to bądź same bądź za pomocą oręża bratniego zrzucaiące, iak nayrychléy przez reprezentantów swoich wzięły udział w naradach, o dobro wspólnéy oyczyzny; pragnąc zaprowadzić iednostayność, w sposobie i liczbie wybieranych reprezentantów i zastąpić w tém braci naszych, którzy dla odległości i przecięcia związków porozumieć się sami w téy mierze nie mogą; pragnąc nakoniec wskazać główne cele seymu przez reprezentantów narodu polskiego odbyć się maiącego, nie przesądzaiąc iednak bynaymniéy względem przyszłego składu obu izb, ilości reprezentantów, sposobu i warunków ich wyboru, co wszystko dopiero na wspólnym seymie i za porozumieniem się z reprezentantami ziem Litewskich i Ruskich przez prawo w sposób stały nadal oznaczone będzie, postanowiły to temczasowe prawo, wedle którego seym nadzwyczayny obu narodów w Warszawie zebrać się ma.

Art. 1. Do rady Senatu wezwani zostaią wszyscy metropolici, arcybiskupi i biskupi wszelkiego chrześciańskiego wyznania niemniéy obywatele którzy przed rozbiorem 1795 mieli prawo zasiadania w senacie. Gdyby iednak liczba przybywaiących do rady senatu nieodpowiadała liczbie przybywaiących posłów,

senat poda kandydatów z pomiędzy nayznakomitszych obywateli tych województw, które się przyłączą, a izby połączone wybiorą do teyże rady tylu, aby stosunek członków senatu, do członków izby poselskiey był zawsze ten sam, iaki będzie w królestwie.

Art. 2. Do izby poselskiéy wybranymi będą posłowie, po iednym z każdego powiatu, i deputowani, po iednym z każdego z miast guberskich czyli woiewódzkich. Miasto zaś Wilno, ma prawo wybrania trzech deputowanych.

Art. 3. Na seymikach powiatowych mają prawo głosować wszyscy obywatele, szlachta własność ziemską posiadaiący, pełnoletni, iakiego bądź wyznania. Na zgromadzeniach mieyskich, maią prawo głosować pełnoletni wyznań chrześciańskich lub machometańskiego, następuiący: obywatele miast własność nieruchomą posiadaiący, duchowieństwo świeckie, kupcy podatek giełdowy płacący, doktorowie wszelkich fakultetów, professorowie, nauczyciele, adwokaci, artyści, rękodzielnicy i maystrowie kilko przynaymniéy czeladzi utrzymuiący.

Art. 4. Seymiki szlacheckie odbywać się będą pod przewodnictwem marszałka powiatowego, lub pierwszego z rzędu urzędnika powiatowego, w razie ich nieobecności, pod przewodnictwem obywatela powiatu tego przez rząd mianowanego. Zgromadzenia mieyskie odbędą się również w mieście, które deputowanego obiera pod prezydencyą osoby od rządu mianowanéy.

Art. 5. Pierwszą czynnością zebranego seymiku, będzie spisanie i podpisanie przez wszystkich we dwóch exemplarzach aktu przystąpienia do powstania królestwa polskiego. Daléy przystąpią do wybrania większością głosów posłe na seym.

Art. 6. Podobnież odbędą się zgromadzenia miast.

Art. 7. Celem tego nadzwyczaynego seymu, będzie obmyślenie nayskuteczniejszych środków oswobodzenia wspólnéy oyczyzny, połączenia w iedno rozdzielonych braci, popierania silnie toczącey się woyny i zakończenie iéy w sposób godny narodu, potrzeb iego i obiawionych zamiarów niepodległości. Gdyby w ciągu tego nadzwyczaynego seymu, wypadła potrzeba wyboru dynastyi, seym ten przystąpi do niego i ułoży warunki pod któremi król ma panować; czyli położy zasady przyszłey karty konstytucyynéy lub nawet całkowitą ułoży.

Rząd Narodowy mianował postanowieniami z d. 27 b. m. Jenerałami Brygady, Pułkowników: Ignacego Hr. *Ledochowskiego*, dowódcę Twierdzy Modlina; Iana *Krysińskiego*, dowódzcę twierdzy Zamościa, i Henryka *Kamińskiego*, dyrektora Jeneralnego w kommissyi Rządowéy woyny.

W liście z dnia 12 kwietnia do głównéy armii z pod Kuflowa pisanym do Warszawy przez maior *Tyrakowskiego*, czytamy następuiący ważny szczegół o bitwie, pod Siedlcami przy wsi Iganie, dnia 10 kwietnia r. b. stoczonéy.

W dniu tym pułki piechoty liniowéy 5 i 8 cudow waleczności dokazywały, szczególniey zaś pułk 5 który miał do czynienia z pułkiem 14 moskiewskim, uważanym u moskalów za niezwyciężony. Przecież nasi tak go dalece zwyciężyli, że tylko kilkunastu z niego uciekło. Nie przyymował on pardonu od naszych: ztąd bóy do ostateczności był posunięty, tak dalece, że officerowie z officerami się bili, nasi zaś żołnierze postrzegłszy zaciętość officerów nieprzyiacielskich i że ci zachęcaią swoich do męztwa, ubiegali się o wymordowanie tamtych przedewszystkiem. Jakoż nie tylko officerów, ale cały pułk zawołany 14, roztrzęśli na bagnetach, a niedobitków potopili w rzece. Jenerał *Bogusławski* powiedział, że podobna bitwa rzadko się zdarza w tych czasach. Nasz 5 pułk tak

się bił iak kiedyś bili się dawni Rzymianie i Grecy, kiedy ieszcze palney broni niebyło na świecie. Skutki tey bitwy są: zabitych nieprzyiaciół 2000, utopionych tyleż; wziętych w niewolą 1500. Stósunek liczebney siły naszey względem nieprzyiacielskiey był tak iak 1 do 3.

Wiadomości o zwycięztwie Jener. *Dwernickiego* na Wołyniu potwierdziły się z tą różnicą, że nie Jenerała Rydigiera, ale innego Jenerała Majora zabrano w niewolę; drugi Jenerał teyże rangi utracił życie w boiu.

List z Galicyi onegday odebrany donosi, że powstańcy Wołyńscy tak liczne maią hufce, iż mogą walczyć z silnym korpusem nieprzyiacielskim; każdy kto może broń dźwignąć, spieszy do szeregów; ofiary są niezmierne.

List z Łyk z dnia 7 kwietnia donosi: — Jenerał Bezobrazów, który stał w Wiłkomierzu maiąc pod swoią komędą 1,200 huzarów do zakładu należących a ieszcze nieumontowanych, przybył do Wilna, miał wprzody stoczyć walkę z powstańcami którzy mu bronili przeyścia przez rzekę Swinkę, część ich miał zabrać w niewolą wraz z naczelnikiem Łabanowskim, oraz kassę którey oprócz 500 cz: zł:, ważnych papierów i 50,000 rubli w śrebrze znaydowało się — Łabanowski dnia 8 Kwietnia został rozstrzelany. Kommunikacya między Wilnem i Grodnem do dnia tego nie była przerwaną, do Kowna przybyło z Słonnik 400 kozaków którzy udali się w dalszy marsz do Wilna. (*Z Gazet Warszawskich.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wiedeń 19 *Kwietnia.* — Nadeszła tu wiadomość z Pestu (pisze Gazeta Berlińska *Vossa*), iż w Banacie wybuchnęły znaczne rozruchy ludu wieyskiego. Magnaci schronili się spiesznie do mieysc warownych lub do Pestu.

Paryż. Dziennik *Aviso* donosi: Dowiadujemy się z wiarogodnego źródła, że dwie austryackie dywizye weszły 7 lub 8 b. m. do Rzymu. Z tego powodu powstalą na rząd że się dał ułudzić obietnicom które niedotrzymano.

Mówią iż dyplomatyk angielski wysłany do Petersburga w celu protestowania przeciwko wcieleniu Polski do Rossyi wystąpi zarazem w imieniu Francyi i Austryi.

Rzym 7 *Kwietnia.* — *Sancta camera* zważywszy że sprawcy buntu podniesionego przeciwko prawéy i oycowskiéy władzy powinni bydź sądzeni przez wyznaczone na to przez Oyca S. kommissye, osądziła że kara pieniężna powinna się rozciągać do wszystkich prowincyy w których powstanie się szerzyło, postanowiła iż zanim wymierzą im kary cielesne i duchowne, potrzeba przypomnieć buntownikom iż przestąpili nayświętszy obowiązek i maią opłacić karę pieniężną za podniesienie rewolucyi. Tak więc legacye zapłacą w przeciągu iednego miesiąca 500,000 rzymskich talarów, Romania i Marchie podobnąż summę, bez uszczerbku dla summ należnych z wpływu podatków. Co się tyczy miasta Rzymu, ponieważ patryoci chcieli zadać cios prawemu rządowi, Rzymianie złożą 120,000 talarów pieniężney kary. (*Cons:*)

Londyn 15 *Kwietnia, z listu.* — Mówią tu bardzo o dosyć długiéy konferencyi którą miał dnia 14 b. m. Lord *Palmerston* z posłami rossyyskim i pruskim. Zapewniaią że nasz gabinet żądał obiaśnienia względem maiącego istnąć traktatu pomiędzy Rossyą i Prusami aby działać łącznie przeciwko Polszcze. Obadwa Jaśnie Wielmożni Panowie byli bardzo zmartwieni tą interpellacyą i mieli oświadczyć stanowczo iż nic urzędowego nie odebrali dotąd w tym przedmiocie. Twierdzą że lord Palmerston miał im powiedzieć, że w chwili w którey W. Brytania dowie się z pewnością o istnieniu traktatu, nieomieszka oświadczyć się za Polską. (*Cons:*)

Wiadomości odebrane z Bombay, dochodzące do d. 14 Grudnia, potwierdzaią wieść już poprzednio rozgłoszoną o nastąpionem wielkiem wstrząśnieniu ziemi w odległości 200 mil (angielskich) od Pekinu, przy którém, podług ostatnich doniesień miało zginąć 1,000,000 ludzi i 12 miest miało zostać w gruzach zagrzebanych; dodaie, iż temu ziemi wstrząśnieniu towarzyszyła trzydniowa ulewa połączona z gradem.

Marszałek *Bourmont* wyiechał z Londynu do Bath, dla złożenia xiężnie *Berry* swoiego uszanowania. (*Dos. Aus.*)

Bruxella 15 *Kwietnia.* — Onegdy wrócił tu Jenerał *Belliard* z Paryża Słychać, iż przywiózł wiadomość, iż zaraz po przybyciu jego do Paryża, wyprawiono ztamtąd 4 gońców do rożnych mocarstw, z oświadczeniem, iż rząd Francuzki dozwal Belgiyczykom działać w kraju Luxemburgskim, i postanowił bydź zupełnie w tey mierze neutralnym.

Piszą z Arlon pod d. 10 b. m. — "W Metz panuie wielkie wzburzenie umysłów przeciw Ministeryum P. *Perrier.* Tak woysko liniowe, iako też gwardye narodowe i mieszkańce, okazuią swóy wstręt od ducha Ministeryum. Zapisało się 3000 ochotników, ktorzy chcą się zaciągnąć do Luxemburga, ieśliby go woysko związku Niemieckiego osadzić miało.,,

Hamburg 21 *Kwietnia.* — Tuteyszy *Korrespondent* donosi z Memla pod d. 12 b. m.— "Gdy dotąd mało lub prawie nic woyska rossyyskiego nie weszło do Zmudzi, wzmaga się więc powstanie; cała prowincya wykonała przysięgę wierności Królestwu Polskiemu, i postępuie w swoiéy organizacyi. Wszyscy włościanie od lat 18 do 45 musieli się stawić, i ćwiczą się w mustrze z bronią, pikami i kosami.,,

Taż Gazeta wyraża w liście z Berlina pod d. 17 b. m. — "Według odebranych tu dziś listów, przybył do Schmalenninken pewny Pułkownik Rossyyski, wysłany z Kowna z 1000 ludzi; lecz powstańcy odparli go do kraju Pruskiego. Słychać oraz, iż włościanie Kurlandzcy zostali uzbroieni przeciw Litewskim, i znaczne już nad niemi korzyści odnieśli.,,

Nakoniec taż Gazeta pisze w artykule od granic Litewskich pod d. 15 Kwietnia: — "Z północy Litwy wiadomości o powstaniu są bardzo sprzeczne. Raz słychać, iż Wilno wzięte, drugi raz przeciwnie; to zdaie się prawdą, iż nic w tey mierze niewiadomo. Rząd Rossyyski przeznaczył wszystkie korpusy woyska, będące do rozporządzenia na przytłumienie tego ważnego powstania; z Moskwy oraz ma ciągnąć woysko.,,

Genewa. Dnia 12 Kwietnia odebrano tu niezawodną wiadomość o zgonie Króla Sardyńskiego który miał się rozstać z tym światem w nocy z d. 10 na 11 b. m. Wiadomość ta nie sprawiła żadnego wrażenia w Sabaudyi, spodziewano się bowiem od dawna tego zdarzenia, i gdzie lud o tyle tylko zaymuie sie sprawą Włoch, o ile wypadki mogłyby sie przyczynić do rozdzielenia Sabaudyi od Piemontu. Listy pisane z Turynu zwiastuią że tam zaaresztowano wielu officerów z powodu poruszenia dążącego do oddalenia od tronu xięcia *Carignan* a wezwania do niego xięcia Modeny, a które miało się okazać w chwili śmierci krola Karola, Felixa. Mówią ze część turyńskiey załogi należała do spisku. (*Constit:*)

DONIESIENIE.

Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu &c.

Na mocy uchwały Senatu Rządzącego z dnia 26 b. m. Nro 1578, podaie do publiczney wiadomości, iż w dniu 5 Maja r. b. w godzinach przedpołudniowych w biórze Wydziału Dochodów publicznych odbywać się będzie powtórna licytacya dzierźawy trzechletniey od 1 Czerwca 1831 do ostatniego Maia 1834 (a to z powodu niedoszłey w dniu 28 b. m. licytacyi) użytku paszy na błoniu mieyskim za rogatką VIII. między Wolą Justowską, Zwierzeńcem, Czarną wsią, Gniazdowskim i Kawiorami położonym. Praetium fisci w kwocie złp. 784 ustanowione. Pretendenci na vadium złożą kwotę 10tey części pretium wyrownywaiącą. O innych warunkach w każdym czasie powziąść można wiadomość w Wydziale Dochodów Publicznych. — W Krakowie d. 30 Kwietnia 1831 r.

Czaykowski.

Gadomski Sekr: Wdz.

Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu &c.

Uwiadomia publiczność, że z rozporządzenia Senatu z dnia 8 b. m. do L. 1325 w biórze Wydziału Dochodów Publicznych w dniu 6 Maja r. b. o godzinie 10 przedpołudniowéy, odbędzie się licytacya publiczna dzierźawy trzechletniév od dnia 1 Czerwca r. b. do końca Maja 1834 r., dochodów z przewozu rządowego krakowskiego na Wiśle pod Zamkiem krakowskim. Licytacya ta zacznie się od summy złp. 1193 iako dotąd przez Possessora rocznie płaconév. Chęć licytowania maiący każdy powinien będzie przed zaczęciem licytacyi złożyć vadium wynoszące dziesiątą część tey summy, to iest złp. 19 i gr. 9. — O dalszych warunkach w Wydziale Dochodów Publicznych dowiedzieć się można każdego czasu.

W Krakowie dnia 19 Kwietnia 1831 r.

Bartl.

Gadomski, Sekr. Wydz.